

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum

0106 OSLO

Drammen, 29.04.2015

Journalnr. 2015/178

Saksnr: 2015/36

Arkivkode: 008/0

Høringssvar fra Drammen kirkelige fellesråd: "Veivalg for fremtidig kirkeordning"

Innledning

Vi har fått oversendt fra Kirkerådet høringsnotatet «Veivalg for fremtidig kirkeordning». Drammen kirkelige fellesråd takker for anledningen til å avgi høringsuttalelse, men minner om at fristen har vært svært kort.

Foruten en generell innledning, der vi presenterer våre hovedpunkter, vil vi også svare på alle 27 høringsspørsmålene med visse kommentarer.

Våre hovedsynspunkter

Forholdet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå?

- 1) *Bred deltagelse.* Staten legger nå mulighetene til rette for en ny styringsform og organisering av Den norske kirke. Det legges opp til at Kirkerådet styrer prosessen, og at Kirkemøtet skal vedta den nye ordningen på vegne av hele Den norske kirke. Vi mener at det, i denne viktige saken, bør være en større representativitet fra de lokale organene til soknet, nemlig menighetsrådene og fellesrådene. Dette for å ivareta de folkevalgte kirkepolitikere fra alle organ i kirken, og ikke bare fra bispedømmerådet. Endringene, og konsekvensene for Den norske kirke er store, og det er derfor svært viktig med en representasjon og deltagelse som går langt ut over de beslutningsorgan som fungerer i det «daglige». Særlig fordi vi har et krav om demokrati i kirken og at vi nå håndterer endringer for fordeling av makt og myndighet i Den norske kirke.
- 2) *Soknets verdi.* Drammen kirkelige fellesråd tar utgangspunkt i soknet som det grunnleggende og bærende element i kirkeordningen. Slik har vi også forstått at Kirkemøtet har gitt svært klart uttrykk for i mange sammenhenger. Dette betyr at det ansvar og de funksjoner som kan legges til soknet, bør legges dit. Dette er et «nærhetsprinsipp» hvor oppgaver løses best på «lavest mulig nivå», både ut fra mottakersiden og eierskapssiden.

- 3) *Tidligere høringsinnspill.* Drammen kirkelige fellesråd har, i forrige hørings svar til departementet (Staten og Den norske kirke – et tydelig skille) uttrykt sin bekymring for at soknets selvstendighet kan risikere å svekkes, siden man nå er så opptatt av å definere at så og si alle departementets oppgaver skal tillegges det nye nasjonale rettssubjektet. Det gis ingen signaler om styrking av soknet. Når også flertallet i Kirkerådet går inn for å frata soknet v/fellesrådet ansvaret for arbeidsgiverfunksjonen, og plassere det i det nasjonale rettssubjektet, Bispedømmerådet, blir dette en sentralisering av kirken som vi vanskelig kan se tjener soknet og dettes virksomhetsansvar.
- 4) *Det nasjonale rettssubjekt som overordnet.* Drammen kirkelige fellesråd er også bekymret for det signalet som Kirkerådet sender til Kirkemøtet i forslag om at soknene inngår som en enhet under det nasjonale rettssubjekt (KR 7/15 -> KM 11/15), og at Kirkemøtet med dette ikke vil trenge rettslig hjemmel for å gripe inn i soknets ansvarsområde.
- 5) *Avgjørende finansieringsordning.* Drammen kirkelige fellesråd mener at spørsmålet om finansiering av den lokale kirke ikke blir godt nok drøftet og tillagt vekt i høringsdokumentet. Gjennom tiden fra ny kirkeordning i 1997, har fellesrådet erfart hvor avhengig lokalkirken er av de lokalt bevilgende myndigheter og samarbeidet med disse. Den norske kirke lokalt vil fortsatt være svært avhengig av kommunene og deres forpliktelse overfor kirkens økonomi, og derfor vil det være helt avgjørende for kirkens fremtid (med dagens finansieringsform) å følge kommunenes grenser og organisering.

Svar på de enkelte høringsspørsmål:

1) Bør det gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå? I så fall hvilke og hvorfor?

Ja, Drammen kirkelige fellesråd mener det bør gjøres endringer i fordelingen av oppgaver og myndighet som styrker lokalt nivå, det vil si soknet.

Drammen kirkelige fellesråd er enige med mindretallet i punkt B om at oppgaver og myndighetsfordeling mellom de ulike nivå bør justeres slik at den lokale kirke styrkes. Dette er en naturlig slutning etter forrige «refleksjonsprosess» hvor et stort flertall støttet en styrking av soknets myndighet og innflytelse på egen virksomhet.

Dette gjelder først og fremst en plassering av alt arbeidsgiveransvar, også for prestene, hos det lokale sokn v/fellesrådet.

Det nevnes i alle sammenhenger at lokalkirken er grunnenheten hvor kirken lever, og derfor må dette organet få større ansvar, og ikke minst styring over egne ressurser gjennom bl.a. å kunne påvirke hvem som tilsettes der.

Vi forventer at alle kirkelige medarbeidere som arbeider i de lokale enheter (sokn) har samme arbeidsgiver. Dette følger kirkemøtets tidligere vedtak. Å fordele arbeidsgiveransvaret for de kirkelige ansatte etter vigslede og ikke-vigslede grupper, og delegerer «noe» ansvar «nedover» fra Bispedømmerådet, vil være svært uheldig, og ikke minst klart uryddig, og vil lett kunne oppleves av de ansatte som helt tydelig markering av et «A-lag» og et «B-lag» i kirken!

Et kirkelig fellesråd, som opptrer på vegne av soknene, vil være det rette organ for et felles og helhetlig arbeidsgiveransvar for alle som jobber i lokalkirken, inkludert prestene. Fellesrådene har god erfaring i å overta arbeidsgiveransvaret for de statsfinansierte diakon- og kateketstillinger som ble overført til soknene ved kirkereformen i 1996, og vil ikke ha noen problemer med å overta prestene på samme måte.

Vi må sikre at dette forvaltningsorganet er kompetent nok til å håndtere arbeidsgiveransvaret profesjonelt slik de større fellesråd gjør i dag – i følge rapporten: «Samstyring i ubalanse».

Dersom det virkelig menes at soknet skal styrkes (i ansvar og myndighet), må de også ha myndighet i forhold til prestenes virksomhet og gudstjenestelivet. Dette har ikke soknene i dag, men dette vil kunne gi soknene full «råderett» over egen kirkelig virksomhet, og særlig dette som er kjernevirksomheten i Den norske kirke. Biskopen vil likevel fortsatt ha tilsynsansvaret og være den som godkjenner planer og rutiner for gudstjenester og de kirkelige tjenester i soknet.

Kommunetilknytningen

Kommunereformen vil kunne bidra til større fellesrådsenheter der disse er for små, eller mangler ressursene til å håndtere arbeidsgiveransvaret.

Med tanke på at kommunene fortsatt skal ha det vesentligste finansieringsansvaret for den lokale kirke, er vi avhengig av å ha en organisering av fremtidens kirkeordning som følger kommunestrukturen nøye. Kommunene synes å være mer villige til å finansiere den lokale kirke enn den sentrale kirke. Drammen kirkelige fellesråd har dyrekjøpt erfaring for at det er helt vesentlig å ha nærhet, relasjon og god kommunikasjon mellom kirken og kommunen.

Dersom andre organ enn det lokale organet menighetsråd/fellesråd vedtar ordninger som får økonomiske konsekvenser for lokalkirken, bør det være en forpliktelse for vedtaksorganet å stille med økonomiske midler for å gjennomføre vedtaket lokalt.

2) Deler høringsinstansen Kirkerådets vurdering om at dagens finansieringsordning er den beste til å sikre en bred folkekirke?

Ja, Drammen kirkelige fellesråd mener finansieringsordningen må fortsette. Dette sikrer både lokal forpliktelse og tilhørighet, men også lokal avhengighet av kommune og lokalsamfunn for Den norske kirke. Dette gir det samspillet mellom kirke og samfunn som folkekirkebegrepet inneholder.

3) Dersom dagens finansieringsordning for Den norske kirke faller bort, hvilken ordning vil høringsinstansen gå inn for? Begrunn synspunktet.

Alternativt ønsker Drammen kirkelige fellesråd en kombinasjonsløsning med livssynsavgift over skatteseddelen og særskilt kommunal/statlig støtte til kirker med viktig lokal symbol- eller historisk verdi.

Det vil fortsatt være i kommunenes interesse at lokale kirkebygg ikke forfaller som symbol- og identitetsmarkører i kommunen.

4) Hvordan kan kirkestrukturen forenkles for at knappe ressurser kan bli rasjonelt utnyttet?

Opprettelse av nye (større) fellesråd basert på kommunereformen. Dersom ikke kommuneantallet reduseres til pluss/minus 150, bør det opprettes «vertsfellesråd» som betjener de små fellesrådene/kommunene med kompetanse innen f.eks. administrative støttefunksjoner som lønn, regnskap, arkiv etc., samt kirkebyggvedlikehold og annen forvaltning.

Bispedømmerådets oppgaver kan da begrenses til behandling av prinsipielle kirkefaglige spørsmål knyttet til biskopens tilsynsmyndighet og faglig styrking av menigheter gjennom ansatte, menigheter og råd. Møtehyppighet kan da være sjeldnere, og byråkratisk organisering forenkles.

Videre vil en oppjustering av soknestørrelsen, der det er større konsentrasjon av sokn med nære geografiske forhold, kunne bidra med «stordriftsfordeler» med større menighetsstaber, flere frivillige, felles aktiviteter som binder mindre ressurser og lignende.

5) Har høringsinstansen synspunkter på kriteriene for soknestørrelse og sokneinndeling i en fremtidig kirkeordning?

Størrelsen på soknene bør være hensiktsmessig slik at det blir en stor nok størrelse på menighetsstabene til at de samlet har kompetanse på alle kirkens fagområder. Videre at de har mulighet for stabsfellesskap, og at det kan etableres en daglig ledelse der. Det må være fleksibilitet i grunnlaget for evt. sammenslåinger av sokn.

6) Bør ordningen med to organer for soknet (menighetsråd og fellesråd) videreføres?

Ja, Drammen kirkelige fellesråd mener at ordningen med to organer må videreføres.

Drammen kirkelige fellesråd er enige med flertallet i punkt A. Menighetsrådet må fortsatt ha virksomhetsansvaret for å beholde soknets myndighet og innflytelse på egen virksomhet.

7) Hvis ordningen videreføres: På hvilket nivå bør fellesorgan for flere sokn ligge (kommunenivå eller annet nivå, f.eks. prostinivå eller bispedømmenivå)?

Fellesorganet bør ligge på kommunenivå, og i tråd med kommunereformen som forutsetter sammenslåing av de mindre kommunene. Da vil fellesrådene kunne være på nivået med Drammen kirkelige fellesråd (65.000 innbyggere), som har de ressurser og kompetanse som er nødvendig for å ivareta soknets forvaltningsoppgaver innen personal, økonomi og kirkeforvaltning. Nærhet til både sokn og kommune er vesentlig i denne sammenheng og må tillegges stor vekt i kirkeordningsplanen.

Det vil være svært uheldig om fellesorganet ligger utenfor kommunens definerte «ansvarsområde».

8) Hvis ordningen videreføres: Bør det gjøres endringer i oppgavefordelingen mellom menighetsråd og fellesråd?

Nei, Drammen kirkelige fellesråd mener at oppgavefordelingen bør videreføres.

9) Bør all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer?

Ja, Drammen kirkelige fellesråd mener at all virksomhet i soknet underlegges styrings- og ledelsesansvaret til soknets organer. Dette vil da også inkludere gudstjenester og annen kirkelig tjeneste.

Drammen kirkelige fellesråd er enige med flertallet i punkt 1A.

10) Hvordan bør daglig ledelse for virksomheten i soknet organiseres?

Soknet bør ha en daglig leder, og i tillegg bør soknet/menighetsstaben være stort nok til at det er en leder i full stilling, og ikke bare deltidsstilling. Alternativt kan en ansatt være daglig leder for flere nabosokn.

Drammen kirkelige fellesråd er enige med flertallet i Kirkerådet i punkt 1A, hvor det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten. Dette svaret følger også naturlig etter intensjonen fra Kirkemøtet om å bare ha én arbeidsgiverlinje.

Drammen kirkelige fellesråd er enige med flertallet i Kirkerådet i punkt 2A, hvor Kirkerådet mener at presten kan, men ikke må, gis rollen som daglig leder i en fremtidig kirkeordning. Dette forutsetter naturligvis at det er samme arbeidsgiver for alle ansatte som arbeider i soknet.

I sammenhenger hvor soknet ønsker å kombinere stilling for daglig leder med en eksisterende fagstilling, kan også menighetens prest ansettes i en deltids daglig leder stilling på lik linje med diakon, kateket, kantor, trosopplærer eller andre med de lederegenskaper som kreves for stillingen. Dette forutsetter imidlertid at det er samme arbeidsgiver lokalt for alle som arbeider i soknet. Dette blir vanskelig dersom presten ansettes andre steder enn lokalt.

Vi vil her også påpeke muligheten for et viktig organisatorisk grep lokalt når menighetsstabene blir større,- nemlig det å opprette en «fagledelse» også for de andre fagområdene, som diakoni, opplæring og kirkemusikk.

11) Hvilken rolle bør biskopen ha i en fremtidig kirkeordning?

Drammen kirkelige fellesråd er enige med mindretallet i punkt B om at biskopens tilsynsfunksjon bør utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslede medarbeidere, men biskopen bør ikke utøve arbeidsgiverfunksjoner overfor prestene.

Biskopen bør være en visjonsbærer for kirken, både nasjonalt og lokalt. Det er viktig at biskopen er tilstede i offentlige og lokale sammenhenger hvor kirken representeres. Biskopen bør fortsatt ha en sentral rolle i forbindelse med ivaretagelse av kirkens troslære og trosgrunnlag i bispedømmet og råd. Derfor er biskopens tilsynsrolle viktig,

og bør videreføres. I tillegg til en tilsynsrolle overfor vigslede ansatte og rådsarbeidet, mener vi at tilsynsfunksjonen også bør omfatte alle som arbeider i kirkelig tjeneste. Med en slik utvidet og styrket tilsynsfunksjon for biskopen, er det ikke nødvendig, og i mange tilfeller uhensiktsmessig, å ha en arbeidsgiverrolle overfor prestene. Et tilsyn som ikke er knyttet til arbeidsgiveransvaret gir et mer reelt og uavhengig tilsyn (som andre offentlige tilsynsfunksjoner) med mulighet for pålegg og korrigeringer når dette er nødvendig. En arbeidsleder/-giver fører ikke tilsyn med sine medarbeidere, men styring og ledelse!

12) Hvilke virkemidler bør biskopen ha for å kunne ivareta tilsynet på en god måte?

Biskopen har rett til godkjenning av tilsetninger i vigslede stillinger. Biskopen foretar ordinasjon av prester og har rett til tilhørende sanksjonsordninger. Tilsynet bør gjelde alle stillingskategorier i det menighetsrettede arbeidet. Biskopen kan gi bindende pålegg om endring av tjenesteutførelse for medarbeidere. Biskopen bør ha rett til å møte i alle råd. Biskopen er høringsinstans i en rekke saker som menighetsrådene har ansvaret for. Biskopen bør ha ansvaret for å godkjenne lokale planer om blant annet gudstjenesteliv, diakoni, trosopplæring/undervisning, kirkebruk og kirkemusikk. Biskopen kan ha en fagstab, evt. bispedømmeråd, for strategisk og faglig arbeid i bispedømmet.

13) Hvordan bør utpeking av biskoper skje i en fremtidig kirkeordning?

Utpeking som valgordning.

Drammen kirkelige fellesråd er enige med flertallet i Kirkerådet i punkt A, hvor det bør innføres en ren valgordning for biskoper.

14) Bør bispedømmerådet opprettholdes som rådsorgan på bispedømmenivå, og hva skal i så fall være bispedømmerådets rolle i kirkestrukturen?

Bispedømmerådet kan opprettholdes selv med en sterk begrensning av arbeidsgiveransvar (begrenset til de som ikke har soknet som arbeidssted, jfr. spm.15). Biskopen trenger et organ for støtte og ivaretagelse av sine funksjoner, og bispedømmerådet vil naturlig høre sammen med denne tjenesten. Da vil bispedømmerådet være et organ for det nasjonale rettssubjektet.

15) Hvilke oppgaver bør i så fall legges til bispedømmerådet?

Høringsdokumentet nevner noen viktige områder for et bispedømmeråd uten arbeidsgiverfunksjoner. Vi mener disse er viktige:

- Rådgivende organ for biskopen
- Strategisk arbeid i bispedømmet
- Fagutvikling innen gudstjenesteliv, forkynnelse, diakoni og undervisning
- Støttefunksjoner for menighetene
- Klageinstans for saker som ikke blir avklart på soknenivå
- Tilsette alle ansatte som ikke har soknet som arbeidsgiver og arbeidssted

- Drøfte saker som skal til Kirkemøtet og følge opp saker fra Kirkemøtet

16) Bør alle ansatte ha den samme arbeidsgiver og hvilket organ bør dette i så fall være?

Ja, alle som arbeider i soknet bør ha samme arbeidsgiver, og dette bør være fellesrådet.

Drammen kirkelige fellesråd er enige med mindretallet i Kirkerådet i punkt B om at arbeidsgiveransvaret for alle kirkelig tilsatte som arbeider i soknet legges til fellesrådet. Det forutsetter at det etableres bærekraftige størrelser på fellesrådsområdene og at biskopens innflytelse på tilsetting og ledelse av prestedtjenesten sikres i tilstrekkelig grad.

De kirkelige fellesråd (av en viss størrelse) har erfaringsmessig vist at de håndterer arbeidsgiveransvaret på en svært god måte (jf. «Samstyring i ubalanse» [Kirken.no - Har kirkeloven skapt ubalanse?](#))

Det er viktig at kirkens tjenester i ord og gjerning videreføres under et felles og helhetlig arbeidsgiveransvar med felles mål, felles strategi, og felles forpliktelse. Dette bygger menighetene inn i sine planverk sammen med menighetsstabene. I dag kan den delte arbeidsgiverlinjen være til hinder for at dette skjer. Prestene er, i praksis, så integrert i menighetenes arbeid, at felles arbeidsgiver for hele staben er det mest naturlige for dem.

Stillinger knyttet til Kirkeråd, Bispedømmeråd eller andre nasjonale enheter bør ansettes i det nasjonale organet.

17) I hvilken grad bør arbeidsgiveransvaret fordeles på ulike organer?

Drammen kirkelige fellesråd mener at arbeidsgiveransvaret for medarbeidere som arbeider i soknet bør samles i ett organ, og ikke fordeles på flere organ eller delegeres.

Det vil problematisere kirkeordningen dersom arbeidsgiveransvaret legges til et bispedømmeråd og dermed trekkes lenger unna menighetsrådenes mulighet for deltagelse i ansettelsesprosessen. Alternativet som flertallet i Kirkerådet går inn for, om å ansette i bispedømmerådet, men å delegere visse arbeidsgiverfunksjoner «nedover» kompliserer den daglige ledelse av arbeidsgivers «lede og kontrollere»-funksjon. Dessuten vil dette også være et klart signal om at soknets organ skal være underordnet et annet kirkelig organ i en vesentlig funksjon for soknet, nemlig arbeidsgiveransvaret. I praksis vil dette bety at soknet svekkes i stedet for styrkes for ansvarsfunksjoner.

18) I hvilken grad bør det åpnes for lokale og regionale variasjoner i organiseringen av arbeidsgiveransvaret?

I svært liten grad.

Drammen kirkelige fellesråd mener at arbeidsgiveransvaret bør være forutsigbart og med lik ordning over hele landet.

19) Hvordan bør man på best mulig måte ivareta særpreget til prestetjenesten og andre vigslende tjenester?

Det er viktig å sikre felles standarder for prestetjenesten og det pastorale lederskap i menigheten, og dette kan ivaretas gjennom biskopens tilsynsrett, og lokalt håndteres av prosten som faglig leder av denne tjenesten. Prosten bør også ha en teologisk veilederfunksjon overfor de andre vigslende medarbeidere som utøver forkynnelse og opplæring.

Det er viktig at kirkeordningen ikke blir et resultat av profesjonsinteresser.

20) Har høringsinstansen synspunkter på Kirkemøtets rolle i kirken?

Kirkemøtet bør videreføres som i dag.

Ved overføring av ansvaret for de statlige midlene til Kirkemøtet, blir det en utfordring å være ansvarlig for prioriteringene av disse for alle gode formål i kirken.

Drammen kirkelige fellesråd mener at de midlene som staten til nå har øremerket for arbeidet i soknet, fortsatt bør være øremerket for soknet når Kirkemøtet overtar finansieringen for Den norske kirke. Dette gjelder finansieringen av Trosopplæringen og de diakon- og kateketstillinger som ble overført fra staten til soknet i 2007. Dette vil bidra til stabilitet og forutsigbarhet for det lokale kirkelige arbeidet.

21) Har høringsinstansen synspunkter på hvordan Kirkemøtet skal settes sammen?

Det er viktig at det tilstrebes en bred representasjon fra den kirkelige struktur og alle organer.

22) Har høringsinstansen synspunkter på Bispemøtets oppgaver og rolle i kirkeordningen, herunder forholdet til Kirkemøtet og Kirkerådet?

Drammen kirkelige fellesråd er enige med flertallet i Kirkerådet i punkt 1A om at Bispemøtet også i en fremtidig kirkeordning bør være et sentralt organ med ansvar for å samordne de oppgaver som er tillagt de enkelte biskopene samt ivareta helhetskirkelige spørsmål...Kirkerådet er ansvarlig for all forberedelse og oppfølging av saker som hører inn under Kirkemøtets myndighet, men at reglene for behandling av lære- og liturgisaker gjennomgås.

23) Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om ledelse av biskopene?

Biskopene bør ledes av preses/ledende biskop.

24) Har høringsinstansen synspunkter på Kirkerådets funksjon og sammensetning?

Det bør være representasjon fra alle bispedømmer.

25) Bør ordningen med en egen lærenemnd videreføres, og hvilken funksjon skal en slik nemnd i så fall ha?

En lærenemnd bør ikke videreføres.

26) Har høringsinstansen synspunkter på hvordan ansvaret for samisk kirkeliv skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Ordningen i dag bør videreføres.

27) Har høringsinstansen synspunkter på hvordan ungdomsdemokratiet og Ungdommens kirkemøte skal ivaretas i en fremtidig kirkeordning?

Ordningen i dag bør videreføres.

Høringssvaret i dette dokument er vedtatt i møte for Drammen kirkelige fellesråd den 20.april 2015.

Sak 28/15 Vedtak:

Drammen kirkelige fellesråd takker for muligheten til å uttrykke sin mening i svarene til spørsmålene som er stilt i Kirkerådets «Veivalg for fremtidig kirkeordning», og sender hørings svar som er drøftet i sitt møte i dag.

Vennlig hilsen
Drammen kirkelige fellesråd

Ivar Nygård
kirkeverge i Drammen